

Opakování 1. a 2. deklinace

Vyjádřete latinskými termíny

Vyberte substantiva 2. deklinace:

manus, ūs, f.

humus, ī, f.

acūtus, a, um

dentista, ae, m.

corpus, oris, n.

enteron, ī, n.

fossa, ae, f.

genū, ūs, f.

līberī, ōrum, m.

cancer, crī, m.

propter

ulcus, eris, n.

Přeložte a vytvořte požadované pády:

	nová metoda	levá ledvina	hodný zubař	zlomený loketní výběžek
nom. sg.				
ak. sg.				
abl. sg.				
gen. pl.				
gen. sg.				

Pozn. nový: *novus, a, um*

hodný: *bonus, a, um* (tj. „dobrý“)

Spojte substantiva s adjektivy:

oculo

virus

puer

intestino

locorum

sambuco

ophthalmon

crasso

ignotorum

dextrum

nigra

nigro

contagiosum

validus

Pozn. *contagiosus, -a, -um*

niger, -gra, -grum

locus, -i m.

nakažlivý

černý

místo

Spojte s předložkou a přeložte

- Post (fractura radii traumatica)
- In (lagoena aquae purae)
- E (vestibulum sinistrum)
- Ante (fractura fibulae sinistrae aperta)
- Sub (tonsilla palatina dextra)
- In (arteria nutricia humeri)
- In (ostium tubae auditivae)
- Ante (ruptura ligamenti lati)

Opravte chyby

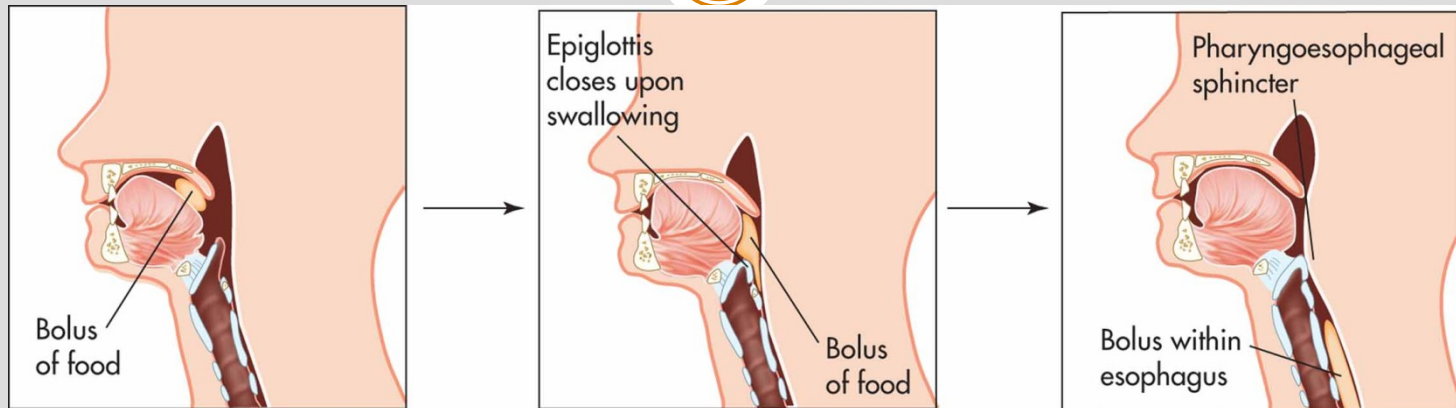
- massa pro suppositoria
- in periodo longo
- in hilo ovario
- tuberculi costarum
- mixtura cum ricini olei
- post fracturam costae
- nuclei ruberi
- in ostio venae cavo

Bolus, ĩ, f. - hlínka

- hornina podobná hlíně, obsahující různé barevné příměsi, užívaná jako barvivo, např.: žlutá, bílá, červená hlínka
- bolus alba (kaolinum ponderosum) – váže sekrety, má vysušující efekt ~~základ~~ zásypů (dále např. mastek, škroby, betonit,...)
 - bílá hlínka - hydratovaný křemičitan hlinitý s přímíšeninami prvků např. Li, Na, K, Ca. Dováží se z Německa z ložisek v oblasti Míšně. Krémový prášek. Ve vodě se nerozpouští. Podle složení částic kaolinu a jejich povrchu se odvíjí adsorpční schopnosti. S vodou vytváří tvárnou pastu. Terapeuticky se vnitřně užívá při léčbě alimentárních intoxikací a střevních infekcích. Zevně pak k hojení kůže formou zásypu, zábalu, obkladu nebo k výplachům. Prodává se i v drogeriích pod názvem Luvos Heilerde – léčivá hlína
 - Adsorbencia - jemné, práškovité, chemicky inertní látky schopné adsorbovat na svůj povrch různé látky (např. toxiny, bakterie, léky). Aplikují se jako léky zevně ve formě zásypů (např. talek, bílá hlínka – bolus alba) a per os
- potravinářské aditivum

Bolus, ī, m. – sousto, velká pilulka

- V současnosti se užívá pro jednorázovou dávku léku podanou během krátké doby do žíly, poté často doplněnou jeho dalším dlouhodobým podáváním v menších dávkách řec. bolos hrouda

3. deklinace

3. deklinace: charakteristické rysy

➤ Substantiva všech tří rodů

- *abductor, ōris, m.*
- *pelvis, is, f.*
- *forāmen, inis, n.*

➤ N. sg. – různá zakončení

G. sg. – vždycky **-is** (nutno pamatovat)

➤ základ pro ostatní pády získáme odtržením koncovky **-is** od G. sg. (kmen)

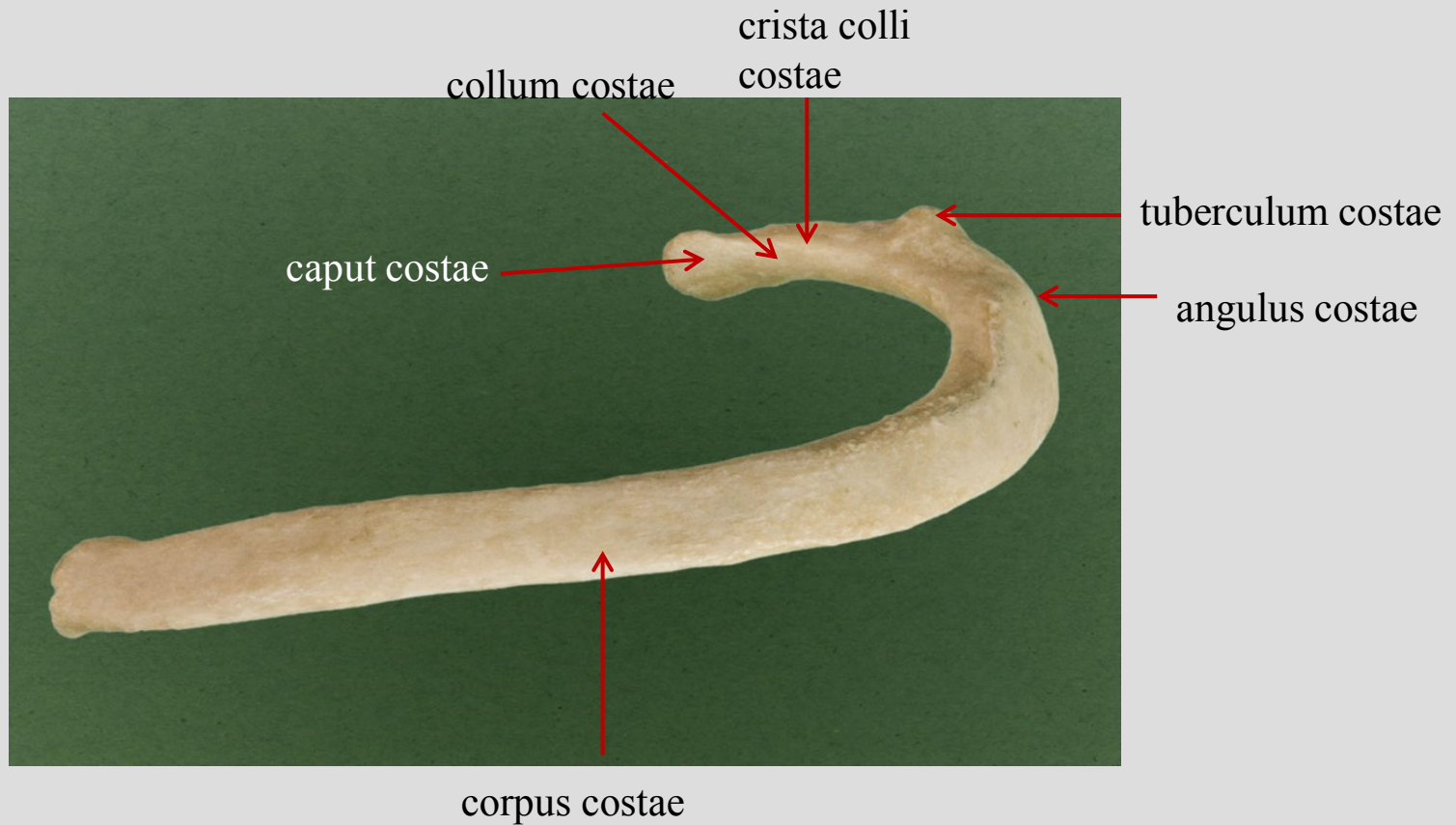
- *abductor, abductōris -> abductōr-*
- *pelvis, pelvis -> pelv-*
- *forāmen, forāminis -> forāmin-*

Určete genitivní kmen substantiva

corpus, oris, n.	corpor-	cervix, icis, f.	cervic-
cutis, is, f.	cut-	pectus, oris, n.	pector-
caput, itis, n.	capit-	abdomen, inis, n.	abdomin-
os, oris, n.	or-	crus, cruris, n.	crur-
pollex, icis, m.	pollic-	pes, pedis, m.	ped-
femur, oris, n.	femor-	hallux, ucis, m.	halluc-
frons, frontis, f.	front-		
auris, is, f.	aur-		

Pojmenujte jednotlivé části žebra

Rozdělení dle typu kmene

- substantiva 3. deklinace se dle typu kmene dělí do dvou skupin
 - a) i-kmeny
 - maskulina a feminina:
 - ✦ stejnoslabičná substantiva (v nom. a gen. shodný počet slabik)
 - *a-xis, a-xis, m.*
 - *pub-ēs, pub-is, f.*
 - ✦ substantiva zakončená v nom. sg. na -s nebo -x, která mají genitivní kmen zakončen na skupinu souhlásek:
 - *dens, dentis, m.*
 - *pars, partis, f.*
 - neutra zakončená v nom. sg. na -e, -al nebo -ar
 - *rēte, rētis, n.*; *anim^{al}, ālis, n.*; *calcar, calcāris, n.* („ostruha“)
 - b) souhláskové kmeny (ostatní)
 - ✦ *pulmō, pulmōnis, m.* ; *cervīx, cervīcis, f.*; *abdōmen, abdōminis, n.*

Maskulina a feminina

i-km.: **auris, is f.** (ucho)

Pád	Singulár	Plurál
nom.	auris	aur-ēs
gen.	auris	aur-ium
ak.	aur-em	aur-ēs
abl.	aur-e	aur-ibus

Souhl. km.: **pulmō, ōnis m.** (plíce)

koncovky jsou stejné až na genitiv plurálu:

aurium X **pulmonum**

Neutra

pád	singulár	plurál	singulár	plurál
nom.	animal	animāl- ia	corpus	corpor- a
gen.	animāl- is	animāl- ium	corpor- is	corpor- um
ak.	animal	animāl- ia	corpus	corpor- a
abl.	animāl- ī	animāl- ibus	corpor- e	corpor- ibus

Abl. sg. (*animālī* X *corpore*),

N.+Ak. pl. (*animālia* X *corpora*)

G. pl. (*animālium* X *corporum*)

Výjimky:

os, ossis n. (kost): gen. pl.: *ossium*

vās, vāsis n. (céva): v pl. se skloňuje podle *cerebrum*: *vāsa, vāsōrum...*

Podle jakého vzoru se budou skloňovat jednotlivá substantiva?

cutis, is, f.	cut-	cervix, icis, f.	cervic-
caput, itis, n.	capit-	pectus, oris, n.	pector-
os, oris, n.	or-	abdomen, inis, n.	abdomin-
pollex, icis, m.	pollic-	crus, cruris, n.	crur-
femur, oris, n.	femor-	pes, pedis, m.	ped-
frons, frontis, f.	front-	hallux, ucis, m.	halluc-

Řecká substantiva ve 3. lekci

hepar, hepatis n.	(<i>corpus</i>)
larynx, -ngis m.	(<i>pulmo</i>)
pharynx, -ngis m.	(<i>pulmo</i>)
phalanx, -ngis f.	(<i>pulmo</i>)

Příklad skloňování spojení substantiva 3. deklinace s adjektivem 1. a 2. deklinace

Singulár	Plurál
margō liber	marginēs liberī
marginis liberī	marginum liberōrum
marginem liberum	marginēs liberōs
marginē liberō	marginibus liberīs

Singulár	Plurál
cochlear parvum	cochleāria parva
cochleāris parvī	cochleārium parvōrum
cochlear parvum	cochleāria parva
cochleārī parvō	cochleāribus parvīs

Vyskloňujte

caput longum

cavitas magna

rete venosum

canalis palatinus